

Ničení prostředků jaderného napadení nepřítele výsadky bojovou činností na velkém prostoru

Podplukovník Miloš Brabeneč, CSc., podplukovník Karel Komínek

Při stále konkrétnějším rozpracování tématiky ničení jaderných zbraní nepřítele výsadky bude nutné ustoupit od dřívějšího pojetí, kdy vysílání výsadků k plnění tohoto úkolu bylo velmi časté, mnohdy nepřiměřené a nereálné. Realita a účelnost použití výsadků se stává jedním z rozhodujících činitelů a ovlivňuje hledání nových způsobů bojové činnosti výsadků.

Jedním ze způsobů ničení prostředků jaderného napadení nepřítele výsadky je **bojová činnost výsadku na velkém prostoru**. Tento způsob je dán mimo jiné také těmito faktory:

1. Na základě důkladných znalostí a rozborů zásad bojové činnosti nepřítele umíme podle demaskujících znaků a činitelů celkem dosti pravděpodobně stanovit možné směry manévru, vyčkávací prostory a palebná postavení prostředků jaderného napadení nepřítele.

2. Vyhodnocení těchto prostorů může být ještě jednoznačnější, jestliže bojiště bude na rozsáhlých prostorech zamořené, zpustošené, bude hořet a jinak bude nepřístupné. Takové prostory nedovolí rozmístění prostředků jaderného napadení nepřítele, čímž budou pochopitelně možnosti manévru a pobytu nepřátelských prostředků jaderného napadení omezeny.

3. Přesto všechno bude přesných zpráv o prostředcích jaderného napadení nepřítele velký nedostatek, což bude typické.

4. Pohyblivá bojová činnost prostředků jaderného napadení nepřítele bude mít za následek, že i konkrétní zprávy budou velmi rychle zastarávat.

Proto musíme prostředky jaderného napadení nepřítele ve vyhodnocených nebo zjištěných prostorech bojové činnosti nejdříve vyhledávat, upřesnit a pak zničit. K jejich ničení přicházejí v úvahu takové bojové prostředky, které jsou s to si cíle samy vyhledat a upřesnit. Tyto

schopnosti mají především letectvo a výsadky.

Při porovnání možnosti letectva vyhledávat a zjišťovat prostředky jaderného napadení nepřítele je třeba vycházet z toho, že vzdušný průzkum ZHN nepřítele je prvotním úkolem především průzkumného letectva. Provádí se zpravidla vizuálně z výšky 300 — 800 m a při rychlosti 500 — 600 km/hod. Tato výška je nejvhodnější pro rozpoznání skutečnosti v terénu. Při snížení klesá procento zjištění na polovinu a při zvýšení je třeba zvyšovat rychlost (obrana proti PVO), což omezuje značně dolet a dobu průzkumu. Jedné osádce průzkumného letounu bude možno přidělit až 2 prostory pravděpodobného rozmístění prostředků atomového napadení, přičemž každý prostor může dosahovat 60 — 100 km². Vizuální vzdušný průzkum bude doplňován fotografickým průzkumem.

Předpokládáme-li umístění průzkumného letectva v hloubce asi 100 i více kilometrů od čáry dotyku a umístění ZHN nepřítele kolem 10 — 20 km (taktického určení), pak samotná doba letu do prostoru průzkumu při rychlosti 500 km bude činit asi 15 minut. Přilet do prostoru, průlet a prověření prostoru, zjištění a vyhledávání ZHN, upřesnění a hledání hlášení o vizuálním pozorování bude trvat asi 1 — 2 minuty. Celková doba, za kterou může zájmový štáb dostat první zprávy o vzdušném vizuálním průzkumu ZHN nepřítele, bude činit asi 20 — 25 minut po odstartování letounu.

Další zprávy i s leteckým snímkem — mohou být dodány asi do 1 hodiny po průzkumu. Tato doba je propočtena s ohledem na zpáteční let osádky na letiště, na předání exponovaného filmu k vyvolání rapidním způsobem, ke zhotovení negativu a pozitivu a na dodatečný výsledek průzkumné osádky. Stávající sku-

tečnosti použité fototechniky neumožňují zatím podstatné zkrácení fotografického procesu včetně dodání snímku.

Vyhledávání a zjišťování ZHN letectvem v noci bude značně omezeno. Průzkum ZHN v noci bude omezen na pravděpodobné prostory — na komunikace — kde se s největší pravděpodobností přesunují ZHN. Vzlety na výzvu z pohotovosti na letištích jsou výhodné tehdy, můžeme-li upřesnit pravděpodobný prostor rozmístění ZHN z jiných zpráv alespoň na rozměr 2 — 4 km. K průzkumu bude vhodné použít osvětlovacích pum SAB. Pro noční vyhledávání ZHN nepřítel může podstatně přispět právě vzdušný výsadek, který může doplňkovými zprávami a samotnou vlastní činností navést průzkumný či už přímo úderný letoun do prostoru rozmístění ZHN nepřítel (založením požáru, vystřelením rakety, předáním zprávy rádiem apod.). ZHN bude nutné nejen zjišťovat, ale současně je ničit.

Proto zjištěné ZHN může a bude ničit i průzkumné letectvo v úzké součinnosti s určeným vzdušným výsadkem k ničení ZHN nepřítel. Průzkumný letoun může ničit ZHN pouze palubními zbraněmi — dvěma kanóny ráže 23 mm. Bylo by však žádoucí, aby i průzkumný letoun měl při zjišťování ZHN větší výzbroj. Tato výzbroj by mohla pozostávat z raketové výzbroje třídy „VZDUCH — ZEME“, i třeba neřízené rakety. Tento průzkumný letoun by měl pak větší možnost a pravděpodobnost zničení a nebo aspoň umlčení zjištěné ZHN nepřítel do té doby, než je úplně zničí vzdušný výsadek, nebo síly stíhacího bombardovacího letectva.

Systém ZHN nepřítel musí být ničen za všech okolností celým komplexem prostředků. Z toho komplexu pak musí být velmi pečlivě zvolen prostředek za dané situace nejúčinnější.

Demaskující příznaky prostředků jaderného napadení nepřítel jsou především tvar a pohyb. Přitom musíme brát v úvahu skutečnost, že zjišťování ZHN není snadné. Při rychlosti soudobých letadel a prostorové protivzdušné raketové obraně pravděpodobného protivníka je zjištění ZHN vzdušným průzkumem velmi obtížné.

Ničení prostředků jaderného napadení nepřítel výsadky bojovou činností na velkém prostoru je možným a přijatelným typem boje, který je třeba důkladně procvičovat. Příprava výsadku k tomuto úkolu obsahuje v podstatě stejné prvky jako kterýkoliv jiný způsob ničení těchto pro-

středků. Má však některé zvláštnosti dané specifickými podmínkami boje na velkém prostoru.

Především půjde o stanovení prostoru pro činnost výsadku. Velitel a štáb musí vyhodnotit, v kterém prostoru se budou s největší pravděpodobností přesunovat prostředky jaderného napadení nepřítel. V dalším je třeba přihlídnout k možností výsadku obsáhnout tento prostor (svou bojovou sestavou) a podle toho volit počet a sílu jednotlivých skupin. Na počet a sílu jednotlivých skupin bude mít vliv o konfiguraci terénu. V silně členitém terénu s rozvinutou sítí komunikací je možno mít pod dohledem prostor 20 km $\times$ 20 km z 5 — 6 pozorovacích stanovišť. Počet a sílu skupin ovlivní i možnost spojení a velení. Právě tato možnost velení bude působit v protikladu k vlivům terénu, jeho zpravodajské ovládnutí bude objektivně nutit k vytváření co největšího počtu skupin. Požadavky velení musí naopak, aby skupin bylo co nejméně, pokud možno, aby se skupiny ztotožňovaly s organickými jednotkami (např. u výsadkového praporu s rotami, případně navíc s bojovými průzkumnými hlídkami).

Se stanovením všech předcházejících otázek souvisí i způsob vysazení a určení celého systému manévrování skupin výsadku v daném prostoru.

Řešení těchto zvláštností činí přípravu k ničení prostředků jaderného napadení nepřítel velmi složitou. Nesprávné zhodnocení činnosti prostředků jaderného napadení nepřítel i budoucí činnosti výsadku by bylo možno napravit v tylu nepřítel jen v neobyčejně obtížné situaci; dokonce je zde možnost, že výsadku použijeme naprázdno.

V první fázi po vysazení hlavní pozornost soustředíme na „zmizení“ výsadku, na klamání nepřítel o síle výsadku a jeho bojové činnosti. V této etapě vede výsadek intenzivní průzkum s cílem odhalit známky činnosti prostředků jaderného napadení nepřítel. Přitom získá i řadu jiných zpráv o nepřátelské činnosti, které předává veliteli. Předávání zpráv nesmí být na úkor plnění hlavního úkolu — ničení prostředků jaderného napadení. Výsadek se nezavazuje do boje s jinými prostředky proto, aby se neprozradil a neztrácel čas potřebný pro plnění hlavního úkolu. Skupiny podávají hlášení o situaci tak, aby velitel výsadku mohl jimi okamžitě manévrovat a reagovat na vzniklou situaci. Je účelné, aby výsadek udržoval úzkou součinnost s průzkumnými orgány,

kteří získávají zprávy v daném prostoru. PzS budou proto předávat výsadku získané zprávy „krátkou“ cestou.

Jakmile velitel výsadku obdrží zprávy — především od svého průzkumu či od PzS armády, z VS armády, od vzdušného průzkumu nebo jiných pramenů — o pohybu jaderných prostředků napadení nepřítele nebo jeho částí, okamžitě zahájí činnost k jeho zničení:

— pokračuje v průzkumu zjištěného prostředku, aby si upřesnil jeho činnost a pohyby,

— hlásí situaci veliteli armády s rozhodnutím, jak bude tento prostředek ničít, s žádostí o přiměřený způsob a rozsah podpory. Není-li ničení prostředků jaderného napadení nepřítele silami výsadku reálné a má-li možnost předat souřadnice cíle nebo jiné potřebné podklady pro ničení ZHN nepřítele, požádá o ničení armádními prostředky, kdy v hlášení o zjištění cíle je nutno uvést:

- druh cíle a jeho rozměry
- souřadnice cíle
- činnost cíle (i předpokládaná)
- kdo cíl zjistil a dobu zjištění
- návrh na nejvýhodnější dobu jeho zničení.

— je-li ničení ZHN reálné, provede účelný manévr skupinami a připraví si podmínky pro soustředěný útok.

— úder většiny sil výsadku je veden s největší možnou prudkostí, s překvapením, na zvoleném směru s cílem co nejrychleji proniknout do prostoru jednotky řízení palby, nebo jiných zařízení a zblízka nebo na dálku zničit zařízení nezbytná pro uskutečňování jaderných úderů,

— ostatní prvky výsadku zpravidla poujaty síly, aby obrana nepřítele nemohla být aktivní a tím se stala málo odolnou. Mají-li putací skupiny úspěch, přinese velitel výsadkového praporu údernou sílu na tento směr,

— po zničení prostředků jaderného napadení se jednotlivé skupiny rychle odpoutávají od nepřítele, zastírají směry odchodu a na předem určených shromaždištích se organizují. Velitel praporu znovu rozdělí prostory činnosti výsadku, který po skupinách zahájí nový průzkum a ničení nepřátelských prostředků jaderného napadení, nebo plní jiný úkol v týlu až do sloučení s vlastními vojsky.

Při řešení je třeba uvážit možnosti výsadku. Bude nutno vzhledem k neobvyklé obtížnosti řízení řady skupin na velkém prostoru dorešit výcvik, samostatnost bojové činnosti skupin, pohyblivost a pře-

suny výsadku včetně použití dopravních prostředků, jako motocyklů, osobních terénních automobilů, OT a tanků, ukořisťených vozidel, případně vrtulníků. Bude nutno vyřešit a procvičit spojení včetně utajení jak uvnitř výsadku, tak s armádou, s letcem, s průzkumnými orgány v týlu nepřítele apod.

Jako jednu z hlavních nových otázek je třeba vyřešit a zvládnout součinnost výsadku s velitelem fronty, armády či jejich orgány po zjištění nepřátelských prostředků jaderného napadení k jejich ničení jaderným úderem, letectvem nebo klasickým dělostřelectvem.

Výsadkový prapor může bojovat rozdělen do 4 — 8 skupin, přičemž jedna z nich je hlavní v síle 2 čet až roty. Výsadková brigáda bude rozdělena na podstatně více skupin a působí na přibližně dvakrát větším prostoru.

Výsadkový prapor povede zpravidla boj bez těžkých zbraní. Naproti tomu výsadková brigáda může mít s přihlédnutím k situaci bezzákluzové kanóny, případně jiné organické dělostřelectvo, ovšem s tahači, aby tyto těžké zbraně byly dostatečně mobilní. Velitel výsadku zpravidla vyčlení přibrané těžké zbraně k hlavní skupině, která je bude svou sestavou bránit. Těžké zbraně budou velmi vydatným posilovým prostředkem při přepadu a ničení prostředků jaderného napadení nebo při bojové činnosti, které se nebylo možno vyhnout, obzvláště jako protitankový prostředek. Nevýhoda je, že tyto prostředky zpomalují manévr, čímž zvyšují možnost zničení výsadku.

Tento způsob bojové činnosti výsadku v týlu nepřítele, vzhledem ke stálému unikání výsadku a snížené možnosti výsadek zničit, bude podstatně delší než při jiném způsobu nasazení. Ze zkušeností se odvozuje schopnost výsadku vést bojovou činnost na velkém prostoru — u výsadkového praporu 1 — 2 dny a u výsadkové brigády po dobu ještě delší, obzvláště tehdy, je-li možné dostatečné zásobování vzduchem. Odvozená délka možného trvání výsadkové bojové činnosti nebude zpravidla ani nutná, vzhledem k tomu, že při soudobém tempu operace dojde ke sloučení výsadků s vojsky, útočícími po zemi, dříve.

Z těchto závěrů vyplývá, že výsadkový prapor i výsadková brigáda jsou schopny posouzeným způsobem vyhledat a zničit několik prostředků jaderného napadení, případně plnit ještě jiné úkoly. V případě nutnosti bude dokonce možné soustředit

síly výsadku a přejít k soustředěné bojové činnosti pro splnění jiného úkolu. Takto složitou bojovou činnost ovšem je schopný uskutečnit jen výborně vycvičený výsadek, dobře technicky vybavený, řízený schopnými veliteli, kteří se umí dovedně vyhnout snahám nepřítele o zničení výsadku.

Konečně vyvstává značně obtížný problém sloučení rozptýleného výsadku na velkém prostoru s vojsky útočícími čelně. Ukazují se celkem dva možné způsoby, případně jejich kombinace, byla-li vynucena okolnostmi.

V prvním případě velitel praporu po splnění úkolu shromáždí prapor ve vhodném prostoru soustředění, z něhož prapor vyvede ke sloučení s pozemními vojsky, když se předtím dohodouly běžné normy součinnosti pro sloučení.

Ve druhém případě, když soustředění praporu před sloučením z jakýchkoli pří-

čin není možné (vzdálenosti, bojová činnost nepřítele, terénní překážky atd.), rozhodne se velitel praporu ke sloučení po takových skupinách, ve kterých je vedena bojová činnost. Pro tento případ musí velitel praporu domluvit po pojítkách součinnost pro sloučení, tj. domluvit prostory a opatření pro sloučení jednotlivých skupin. Vlastní činnost pak stanoví krátkými nařízeními jednotlivým skupinám. K soustředění praporu tak dojde až po překročení skupin výsadku vlastními vojsky.

Sloučení sil brigády bude obdobné, nedoporučuje se však shromažďovat ve větším rozsahu než po praporech. Protože se jedná o velmi citlivou etapu bojové činnosti výsadku, je třeba sloučení uskutěčňovat utajeně a využívat všestranně klamání a zastírání. Je třeba také organizovat bojové zabezpečení výsadku v úplném rozsahu.

Civilní a vojenská silniční doprava

VM č. 5/65

Podplukovník Vojtěch Machulda, GSc

Autor článku dává celou řadu podnětných názorů. S některými názory však plně nesouhlasím a chtěl bych k nim vyjádřit svůj názor především z hlediska všetýlového pracovníka z oboru operačního týlu.

Autor vychází z některých slabých stránek současného systému silničního zabezpečení v týlovém prostoru frontu a armády, ze zkušeností silničního zabezpečení na teritoriu státu a doporučuje zcela přejít na systém silničního zabezpečení jako je na teritoriu. Tento systém je založen na principu příčného přehražování s doprovodem pochodových proudů. Přitom však zcela opomíjí nedostatky navrhovaného systému.

Autor přeceňuje rozsáhlost příčného manévru v soudobé operaci. Myslím a zkušenosti ze cvičení to dokazují, že v armádním a frontovém týlu bude se většina proudů (i v počátečním období) přesunovat směrem k frontě — podélně.

Jakýkoliv systém silničního zabezpečení musí umožňovat příčný manévr i v hloubce týlového prostoru frontu (armády). Nelze však tento příčný manévr přeceňovat a nutno jej stále vidět s reálnými možnostmi a potřebami velení a spojení přesunujícím se proudům. Současný systém silničního zabezpečení v operačním týlu však podmínky pro příčný manévr splňuje.

Jsou plánovány a rozvíjeny příčné silnice na úrovni frontových základů (předsunutých frontových základů a jejich oddělení, pohyblivých raketových technických základů, nemocničních základů, pohyblivých armádních základů) a podél velkých vodních nebo terénních překážek. V tomto duchu řeší vytváření příčných silnic Směrnice pro operační týl.

Promítneme-li tyto předpokládané příčné silnice do celkové organizace týlu frontu a armády, dojdeme k závěru, že příčné silnice rozvíjíme téměř každý den